

„Contrapunctul – arta de a uni contrariile”

Noțiunea de „contrapunct” este asociată cel mai adesea cu muzica, dar foarte des această tehnică de unire a contrastelor, a formelor și semnificațiilor opuse este utilizată și în alte arte. Ea permite crearea unor opere complexe din punct de vedere intern, pline de tensiuni, dinamice, intense în mesajul pe care îl transmit și, prin urmare, capabile să exprime întregul spectru al emoțiilor și stărilor umane. În ciuda acestei diversități formale și expresive, în cele mai bune opere simțim o unitate armonioasă a contrariilor.

Una dintre operele fundamentale ale artei de avangardă este tabloul lui Kazimir Malevici, „Czarny kwadrat na białym tle” („Pătrat negru pe fond alb”), realizat în 1915. În ciuda caracterului său revoluționar, această icoană a secolului al XX-lea este un exemplu remarcabil de unire a contrariilor într-o singură operă. Aflate într-un contrast radical, negrul și albul creează, în tabloul lui Malevici, o unitate armonioasă.

Proporțiile corpului uman ideal sunt ilustrate de Leonardo da Vinci în „Omul vitruvian”. Într-un pătrat este înscris un nud masculin cu brațele întinse orizontal. Pe aceeași siluetă (torace și cap comune) este construită o a doua figură, care este înscrisă într-un cerc. Contrastul dintre cele două forme ideale, cercul și pătratul, se unește simbolic în om, ilustrând tensiunea sa între spirit și materie.

Interacțiunea dintre cerc și pătrat este adesea prezentă în artă și arhitectură, atât în cea antică, cât și în cea modernă, ceea ce indică nevoia eternă de a exprima realitatea umană, plină de contradicții și tensiuni, în căutarea sa de unitate armonioasă.

Trienala Internațională de Pictură a Regiunii Carpaților – „Pătratul de Argint” are în sigla sa un pătrat, iar regulamentul concursului impune participanților obligația de a crea o compoziție picturală într-un pătrat cu suprafața de 1 m². Se poate spune că la baza Trienalei stă o figură ideală, o suprafață pătrată care simbolizează realitatea existenței noastre (cele patru puncte cardinale, cele patru anotimpuri, ...), a cărei „valorificare” creativă are menirea de a da naștere unei opere de artă.

Trăind într-o epocă marcată de diviziuni socio-politice, conflicte și tensiuni, experimentându-le și în cultură, precum și în cotidianul existenței noastre, le propunem participanților la Trienală sarcina de a crea opere (figurative sau abstracte) care să exprime o realitate plină de contraste și antinomii, în care este prezentă tendința de a uni contrariile.

Prof. Tadeusz Borura

Art. curator